Jan Marijnissen: Wij zijn idealisten met ideeën

24-11-2007 • "Wij zijn idealisten met ideeën," zei Jan Marijnissen vandaag op het 15e SP-congres in Rotterdam. "Wij willen werken aan meer menselijke waardigheid, meer gelijkwaardigheid en meer solidariteit. Dat is ons ideaal. Maar we hebben ook ideeën. We blijven niet hangen in brave en vrome wensen; we formuleren onze standpunten en eisen, en strijden daarvoor."

Foto: Rob Voss

Toespraak Jan Marijnissen op het SP-congres (video) :

Beste Partijgenoten,

Hartelijk dank voor het hernieuwde vertrouwen. Het is een eer om voorzitter te mogen zijn van de beste partij van Nederland. Precies één jaar geleden boekten we een grote overwinning. Eén op de zes kiezers gaf zijn stem aan onze partij. Als het om het ledental gaat waren we al de derde partij van het land. Vanaf 22 november 2006 zijn we ook de derde partij als het gaat om het vertrouwen onder de bevolking. De SP is een grote partij geworden. Niet alleen landelijk, maar ook in veel steden en provincies. En dat heeft gevolgen. Veel nieuwe leden; veel nieuwe afdelingen; veel nieuwe volksvertegenwoordigers, in de raden, in de staten en de Eerste en Tweede Kamer.

In veruit de meeste gevallen hebben we die groei prima kunnen verwerken. In sommige plaatsen zijn de dingen wat te snel gegaan en zijn we tegen problemen aangelopen. Problemen die meestal goed konden worden opgelost, maar in sommige gevallen tot conflicten hebben geleid. Dat is helemaal niet erg, dat komt in de beste kringen voor. Al blijft het jammer dat we van sommigen afscheid hebben moeten nemen. Maar iedereen heeft het recht op enig moment tot de conclusie te komen dat de SP bij nader inzien toch niet echt bij ‘m past. In de afgelopen maanden is de partij van alle kanten tegen het licht gehouden. En dat is goed. Wij hebben immers niks te verbergen. Ik hoop de pers dan ook

voortaan op de partijraad te mogen ontmoeten. Mijn stelling is: Wij zijn de meest democratische partij van Nederland, formeel én informeel.

Betekent dit dat er bij ons geen fouten worden gemaakt? Nee, natuurlijk niet. In de werkplaats waar ik werkte hing een bordje: 'Wie werkt maakt fouten; er zijn mensen die geen fouten maken'. Vandaag hebben we weer nieuwe verbeteringen aangebracht in onze organisatie. Een heel belangrijk besluit is het besluit om de partijraad voortaan zes maal in plaats van vier maal per jaar te houden.

De partijraad is ons eigen parlement. Op de partijraad treffen alle geledingen van de partij elkaar. De beslissingen worden genomen door de 150 afgevaardigden. Zij zijn dan ook gekozen: het partijbestuur door het congres; de regiovertegenwoordigers door de regio's en de afdelingsvoorzitters door de leden van de afdelingen. Het gewicht van de stemmen van de afdelingen is een veelvoud van het gewicht van de stemmen van het partijbestuur. Wij hebben onze democratie net zo ingericht als de parlementaire democratie waar we zo trots op zijn.

De SP is een grote partij geworden. En dat heeft gevolgen. Onze organisatie wordt door iedereen – vriend en vijand – geroemd. Men is er jaloers op en we worden vaak als voorbeeld gesteld. We zijn er dan ook heel ver mee gekomen. Sommigen vragen zich af: Wat is toch het geheim van de SP? Tegen die mensen kan ik zeggen: Er is geen geheim. Luister en kijk goed, en u ziet het vanzelf! Zorg voor duidelijke uitgangspunten, een filosofie; kom met een gezamenlijke visie; formuleer op basis daarvan uw heldere standpunten; zorg voor een solide organisatie waarbinnen iedereen kan meedoen en meebeslissen; zorg voor discussie, maar zorg ook voor eenheid; en heel belangrijk, laat het niet bij mooie woorden, maar ben ook actief en stel een daad.

Wij zijn idealisten met ideeën. Wij willen werken aan meer menselijke waardigheid, meer gelijkwaardigheid en meer solidariteit. Dat is ons ideaal. Maar we hebben ook ideeën. We blijven niet hangen in brave en vromen wensen; we formuleren onze standpunten en eisen, en strijden daarvoor. Vóór het behoud van thuiszorg; voor menselijke herkeuringen in de WAO; voor ontslagbescherming voor werknemers; voor onderzoek naar de oorlog in Irak; voor hulp aan Afghanistan, en dus voor het stoppen van de oorlog daar; voor eerlijke inkomenspolitiek; voor 'n referendum over de nieuwe

Europese Grondwet; voor ‘n oorlogsverklaring aan de bureaucratie; voor strijd voor de menselijke maat; voor ‘n harde aanpak van de segregatie; voor ‘n kordate aanpak van de woningnood; voor ‘n beleid dat de veiligheid in de wijken en in de centra vergroot.

Nogmaals, dit zijn geen vrome wensen. Dit zijn de eisen die wij stellen aan een beschaafde samenleving, een samenleving die nu twee keer zo rijk is als vijfentwintig jaar geleden. De eisen die wij stellen zijn realistisch. Daarom is ons motto ook: Een beter Nederland voor hetzelfde geld! Maar je moet er wel voor durven en willen kiezen.

Het nieuwe kabinet van CDA, PvdA en CU lukt het niet het vertrouwen van de bevolking te verwerven. Slechts één op de drie mensen heeft vertrouwen in de vierde ploeg van Balkenende. De 100-dagen bustour was een pr-stunt waar de mensen snel doorheen prikten. Nadien hebben we alleen maar woorden over ons heen gehad, en brieven, en nota’s, en plannen, en commissies. De mensen met de hoge salarissen worden in bescherming genomen door dit kabinet, maar de mensen met hoge ziektekosten mogen deze niet meer aftrekken van de belastingen. Het onderwijs krijgt nog steeds niet de aandacht en het geld waar het recht op heeft. Het ‘extra’ geld dat Plasterk in het vooruitzicht heeft gesteld is een sigaar uit eigen doos. Omdat de rekening wordt gepresenteerd aan de studenten en de leerkrachten.

De economie draait als ‘n tierelier maar aan de armoede van één op de tien huishoudens gaat het kabinet voorbij. Na bijna één jaar Balkenende IV kunnen we stellen dat dit ‘het kabinet van de gemiste kansen’ is. Het blijft pappen en nathouden, zonder visie, zonder daadkracht. Het is ‘t kabinet met twee zielen in één borst. CDA en PvdA lusten elkaar niet. De PvdA is bang voor de groei van de SP (heel verstandig), en het CDA is op jacht naar de stemmen van rechts. En dat kan natuurlijk niet tegelijkertijd. Twee jaar voor de laatste verkiezingen heb ik de PvdA uitgenodigd ‘n sociale alliantie te sluiten, samen met de SP en maatschappelijke organisaties. Die uitgestoken hand is toen door Wouter Bos afgeslagen. Een historisch kans om het beleid echt menselijker en socialer te maken ging daarmee verloren. Voor Balkenende was het vervolgens ‘n koud kunstje om links uit elkaar te spelen.

Nu is het maximaal drie jaar voordat er weer verkiezingen zijn, en ik nodig nu reeds alle progressieve partijen en organisaties in ons land uit om samen te gaan werken aan ‘n 25-puntenplan voor de volgende verkiezingen en de volgende regering. Er moet een Nieuwe Coalitie komen, een coalitie die daadwerkelijk de wederopbouw ter hand neemt. De mensen hebben dan eindelijk een keuze, een keuze tussen liberaler of socialer. De puinhopen van paars zijn nog steeds overal zichtbaar. In het verwaarloosde openbaar vervoer, de stagnerende huizenmarkt, de verrommeling van het landschap; de verdieping van de tweedeling; de marktwerking in de zorg; de stiefmoederlijke behandeling van het onderwijs.

Voor echte wederopbouw is de SP nodig. Wij nodigen alle progressieve mensen en organisaties uit om samen met ons te werken aan een alternatief dat ons land menselijker en socialer maakt.

De SP is een grote partij geworden. En dat heeft gevolgen.

Daarmee zijn we ook een reëel gevaar geworden voor de andere partijen. Dat leidt tot een verscherping van het debat. En dat is prima. Dat kan alleen maar de duidelijkheid ten goede komen. Maar wie het wel erg bont maakt is minister Ter Horst. Deze PvdA-minister wil zes wetten aanpassen om illegaal te maken dat wij een afdrachtregeling hebben afgesproken voor onze volksvertegenwoordigers. Door middel van gelegenheidswetgeving wil ze zich bemoeien met de interne aangelegenheden van een succesvolle concurrent. Dat grenst aan machtsmisbruik. Gevolg van haar actie zal niet zijn dat er een einde komt aan die regeling, want daar kan de minister helemaal niks tegen doen. Nee, belangrijkste gevolg is dat iedereen nu weet dat wij in ieder geval géén zakkenvullers zijn.

Dan de zogenaamde onthulling dat de SP fors leden zou verliezen. Inderdaad, wij verliezen elk jaar wel leden, ook dit jaar. Het is het gewone verloop dat elke levende organisatie kent. Bij het saldo gaat het echter ook om de aanwas van nieuwe leden. Omdat we dit jaar vooral hebben gebruikt voor interne reflectie en discussie en minder voor werving is die aanwas wat achtergebleven. Het gevolg is dat we nu een paar honderd leden minder hebben dan op 1 januari. En daar gaan we dus wat aan doen. Maandag stuur ik naar alle leden een oproep om nog vóór 1 januari één nieuw lid te werven.

Als 50.000 leden dat doen, zijn we in 2008 in één klap de grootste partij! Er zijn 1,6 miljoen Nederlanders die de SP de beste partij vinden. Dan moet het toch mogelijk zijn dat we het jaar wederom afsluiten met een dikke plus…

De SP is een grote partij geworden. En dat heeft gevolgen.

De SP won de drie laatste verkiezingen, maar we wonnen nog veel meer. Er was geen prijs of hij werd gegeven aan de SP: het beste politieke weblog; de beste campagne; de beste huisstijl; de beste politici, noem maar op. Dat was wel heel erg veel eer. Het was goed dat we toen al dat Hosanna hebben gerelativeerd. Immers wij wisten dat er hard gewerkt moet worden om alles op orde te hebben en te houden. Ik hoop dat iedereen datzelfde relativeringsvermogen aan de dag kan leggen nu de partij aan de beurt is geschoren te worden. Zeker, het gaat er soms hard aan toe en soms wordt de werkelijkheid geweld aan gedaan, maar blijf alles wel in perspectief zien. Al valt dat niet altijd mee…

De SP is een grote partij geworden. En dat heeft gevolgen.

In steeds meer steden maken we deel uit van het college van Burgemeester en Wethouders. Het had in de lijn van de wil van de kiezers gelegen wanneer we in maart in een aantal provincies waren toegetreden tot de colleges van Gedeputeerde Staten. Maar we stuitten op de onwil van CDA, PvdA en VVD. Zij hielden de macht liever voor zichzelf. Soms mocht GL, soms de CU aanschuiven. Eerder hebben we dat ook in gemeenten meegemaakt. Maar uiteindelijk konden ze ons toch niet blijvend buiten houden. Dat zal ook zo zijn in de provincies en in de landelijke politiek. Want ook daar hebben we gemerkt dat het CDA de SP er per se niet bij wilde hebben. De PvdA kon daar blijkbaar mee leven en zo werd de CU de reddende engel die voor een parlementaire meerderheid mocht zorgen.

De SP is een grote partij geworden. En dat heeft gevolgen.

De groei van de partij maakt dat de zittende macht - die tot nu toe de baantjes onderling verdeelde – uiteindelijk de nieuwkomer SP niet langer buiten de deur kan houden. Elk onderzoek wijst uit dat de

mensen het menselijker en socialer willen in ons land. Wij zijn de enige partij die daarvoor kan zorgen. Vanaf nu maken we ons op voor een nieuwe doorbraak, de doorbraak naar de ivoren torens van de macht. Niet als doel in zich, maar om ze open te breken, om de dingen te bereiken waar we ons al zó lang en zó intensief voor inzetten: een sociaal beleid en de menselijke maat. Dat betekent wel dat we behalve aan uitbreiding ook moeten werken aan kwaliteit. Op veel terreinen kunnen we beter. En het is daarom dat we vandaag hebben afgesproken meer te gaan doen aan scholing en opleiding. Regeren is vooruitzien. Maar vooruitzien is nodig om te kúnnen regeren.

De SP is een grote partij geworden. En dat heeft gevolgen. We zitten dan nu weliswaar niet in de regering, maar het vak met 25 SP'ers dat er nu zit heeft invloed. Reken maar van yes! Donderdag was het debat over het ontslagrecht. Door vrijwel alle fracties werd de ommezwaai van de PvdA toegeschreven aan het grote gewicht dat de groeiende SP in de weegschaal legt. Een interessante waarneming. Iets dat wij, bescheiden als we zijn, nooit zelf zouden zeggen natuurlijk.

Partijgenoten, vandaag hebben jullie een nieuw partijbestuur gekozen. Omdat er nieuwkomers zijn, zijn er ook vertrekkende mensen. Marga van Broekhoven, Anna de Groot, Cor Vergeer, Driek van Vugt, Jeroen Zonneveld, Hennie Hemmes, Margriet Bleijenberg, Henk van Gerven, Betty van Lieshout, Harre van der Nat, Peter Romijn, en Nathalie de Rooij, graag wil ik jullie namens ons allen hier bedanken voor jullie inzet.

Ook wil ik alle mensen bedanken die bij de voorbereidingen van dit congres betrokken zijn geweest: in het bijzonder de leden van de congrescommissie die heel erg goed hebben geluisterd naar de leden, en alle mensen die deze dag hebben georganiseerd.

De SP is een grote partij geworden. En dat heeft gevolgen. Met de besluiten van vandaag komt er een voorlopig einde aan een half jaar discussie over de ideeën, aanpak en organisatie van de SP. Een voorlopig einde, want het debat gaat door, gaat altíjd door. We moeten niet proberen vast te houden aan wat overleefd is. We moeten ons permanent vernieuwen. Niet onze idealen en uitgangspunten, die vormen het wezen van de partij, de kern waar alles om draait. Maar wel onze organisatie en

aanpak. In deze moet de praktijk de scherprechter zijn: wat werkt ontwikkelen we verder; wat niet werkt, of niet meer werkt vervangen we door iets beters.

Met altijd dat éne doel voor ogen: werktuig zijn in de handen van de mensen waar we voor op de bres staan. Niet in de zin van roept u maar, wij nemen het over, maar in de zin dat hún belangen altijd voorop dienen te staan. Tony Benn zei ooit: De macht wil altijd mensen de hoop ontnemen dat het morgen beter wordt, én duidelijk maken dat verzet geen zin heeft. Hij heeft gelijk.

En daarom is er ‘n SP. Een SP die mensen hoop geeft, vertrouwen en perspectief. Een sterke SP die laat zien dat verzet wel degelijk zin heeft. Er wordt wel eens gezegd dat de SP een populistische partij is. Jazeker, wij zijn een volkse partij en daar zijn wij trots op. Daarom voelen ook zoveel mensen zich tot ons aangetrokken. Onze aanpak, onze doelen en onze woorden zijn helder als glas; mensen waarderen dat. Maar we zijn geen opportunisten, geen populisten in de zin van politici die de mensen naar de mond praten. Mensen naar de mond praten terwijl je weet dat het onjuist is, hoort niet bij de SP. Wij zijn idealisten met ideeën. Wij zijn toekomstgericht met een eigentijdse aanpak. Wij zijn pioniers van de vooruitgang en de rechtvaardigheid. De honden blaffen, de karavaan trekt verder…

De SP is een grote partij geworden. En dat heeft gevolgen.